

Poglavlje 29

Πολυβίου ιστορίων Δ, 31

O tekstu

U četvrtoj knjizi svojih *Ἱστορίαι (Povijesti)* Polibije pripovijeda o grčkome Savezničkom ili Etolskom ratu. Rat je protiv Etolskoga saveza, Sparte i Elide vodio Ahajski savez predvođen Filipom V. Makedonskim, od 220. do 217. pr. Kr.

Jedan skandalozan događaj tijekom priprema za rat 220. – Mesenija, koja je bila povod ratu, izglasala je, na poticaj svojih efora i nekih pristaša oligarhije, da neće ulaziti u rat protiv Etolaca prije nego što Etolcima bude oduzeta Figaleja, grad koji ugrožava mesenski teritorij – povod je Polibiju za razmišljanje o miru koji može biti sramotan ako se osigurava pod svaku cijenu.

Pročitajte naglas grčki tekst.

Plb. *Historiae* 4.31.3

ἐγὼ γὰρ φοβερὸν μὲν εἶναί φημι τὸν πόλεμον, οὐ μὴν οὕτω γε φοβερὸν ὥστε πᾶν ὑπομένειν χάριν τοῦ μὴ προσδέξασθαι πόλεμον.

ἐπεὶ τί καὶ θρασύνομεν τὴν ἰσηγορίαν καὶ παρρησίαν καὶ τὸ τῆς ἐλευθερίας ὄνομα πάντες, εἰ μὴδὲν ἔσται προουργιαίτερον τῆς εἰρήνης; οὐδὲ γὰρ Θηβαίους ἐπαινοῦμεν κατὰ τὰ Μηδικά, διότι τῶν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀποστάντες κινδύνων τὰ Περσῶν εἴλοντο διὰ τὸν φόβον, οὐδὲ Πίνδαρον τὸν συναποφηνάμενον αὐτοῖς ἄγειν τὴν ἡσυχίαν διὰ τῶνδε τῶν ποιημάτων,

τὸ κοινόν τις ἀστῶν ἐν εὐδία τιθεὶς
ἐρευνασάτω μεγαλάνορος ἡσυχίας
τὸ φαιδρὸν φάος.

δόξας γὰρ παραυτίκα πιθανῶς εἰρηκέναι, μετ' οὐ πολὺ πάντων αἰσχίστην εὐρέθη καὶ βλαβερωτάτην πεποιημένος ἀπόφασιν· εἰρήνη γὰρ μετὰ μὲν τοῦ δικαίου καὶ πρέποντος κάλλιστόν ἐστι κτῆμα καὶ λυσιτελέστατον, μετὰ δὲ κακίας ἢ δειλίας ἐπονειδί-
στου πάντων αἰσχιστον καὶ βλαβερώτατον.

Analiza i komentar

ἐγὼ γὰρ
φοβερὸν μὲν εἶναί
φημι
τὸν πόλεμον,
οὐ μὴν οὕτω γε φοβερὸν
ὥστε πᾶν ὑπομένειν
χάριν τοῦ μὴ προσδέξασθαι πόλεμον.

φοβερὸν... εἶναί § 315; imenski predikat, Smyth 910; A+I ovisan o *verbum dicendi*

φοβερὸν μὲν... οὐ μὴν οὕτω γε φοβερὸν... adverbativna uporaba kombinacija čestica; μὴν odgovara na tvrdnju uvedenu s μὲν (γε „baš”): „... ali ipak ne baš...”

φημι § 312.8; *verbum dicendi* otvara mjesto A+I

οὕτω... ὥστε... koordinacija: pokazni prilog najavljuje posljedičnu rečenicu kojoj mjesto otvara veznik (predikat zavisne rečenice ovdje je u infinitivu, § 473)

ὑπομένειν § 231; infinitiv kao predikat zavisne posljedične rečenice, kao subjekt akuzativa s infinitivom zamislimo τινα ili ἡμᾶς da bi se dobio smisao „treba podnositi”; LSJ ὑπομένω II.2

χάριν prilog, rekcija τινός, LSJ χάρις A.VI.1.

τοῦ μὴ προσδέξασθαι poimeničeni infinitiv (ovdje zanijevan), § 373

προσδέξασθαι § 267; složenica δέχομαι, § 328.4

ἐπεὶ τί καὶ

θρασύνομεν

τὴν ἰσηγορίαν

καὶ παρρησίαν

καὶ τὸ τῆς ἐλευθερίας ὄνομα

πάντες,

εἰ μὴδὲν ἔσται προουργιαίτερον

τῆς εἰρήνης;

θρασύνομεν § 231; LSJ θρᾶσύνω I.2 c. acc., „hvaliti se čime”, τὴν ἰσηγορίαν Plb. 4.31.4 (to je upravo ovo naše mjesto)

τὸ τῆς ἐλευθερίας ὄνομα adnominalni genitiv, Smyth 1290–1296

προουργιαίτερον LSJ προῦργου stegnuto od πρὸ ἔργου; II komparativ προῦργιαίτερος, α, ον „funkcionalniji, važniji”

ἔσται προουργιαίτερον § 315; imenski predikat, Smyth 910

τῆς εἰρήνης *genetivus comparationis*

οὐδὲ γὰρ

Θηβαίους ἐπαινοῦμεν

κατὰ τὰ Μηδικά,

διότι
 τῶν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος
 ἀποστάντες
 κινδύνων
 τὰ Περσῶν
 εἶλοντο
 διὰ τὸν φόβον,
 οὐδὲ
 Πίνδαρον
 τὸν συναποφηνάμενον αὐτοῖς
 ἄγειν τὴν ἡσυχίαν
 διὰ τῶνδε τῶν ποιημάτων,
 τὸ κοινόν τις ἀστῶν
 ἐν εὐδία
 τιθεῖς
 ἐρευνασάτω
 μεγαλάνορος ἡσυχίας
 τὸ φαιδρὸν φάος.

ἐπαινοῦμεν § 243

τὰ Μηδικά poimeničeni pridjev, § 373; ovdje u specifičnome značenju „Perzijski ratovi”

τῶν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος prijedložni izraz kao atribut uz τῶν... κινδύνων

ἀποστάντες složnica glagola ἵστημι, § 306; LSJ ἀφίστημι B

τὰ Περσῶν poimeničeni geniti vposvojni, § 373; ovdje u specifičnome značenju „strana Perzijanaca”

εἶλοντο § 254, § 327.1

συναποφηνάμενον § 254; složnica φαίνω, s. 118; rekcija τινί + infinitiv, τὸν συναποφηνάμενον αὐτοῖς ἄγειν τὴν ἡσυχίαν „koji se slagao s njima tvrdeći da treba živjeti u miru”

ἄγειν § 231; ovomu je infinitivu mjesto otvorio oblik συναποφηνάμενον

τῶν ποιημάτων LSJ ποίημα, ατος, τό, (ποιέω) I.2 u pluralu o pojedinačnim stihovima, u značenju έπη

τὸ κοινόν τις άστῶν... τὸ φαιδρὸν φάος ovo je Pindarov ulomak 109 iz ode Tebancima, sačuvan također i u *Izvadcima* Ivana Stobeja (Ίωάννης ὁ Στοβαῖος) iz V. st. po Kr. (Stob. ecl. 4.16.6); moguće je da oda i ne govori o događajima iz Grčko-perzijskoga rata 480.

τὸ κοινόν poimeničeni pridjev, § 373

τιθεῖς § 305

έρευνασάτω § 267, § 269

μεγαλάνορος ήσυχίας atributna dopuna imenice φάος; adnominalni genitiv, Smyth 1290–1296

δόξας γάρ

παραυτίκα

πιθανῶς

εἰρηκέναι,

μετ' οὐ πολὺ

πάντων αἰσχίστην

εὐρέθη

καὶ βλαβερωτάτην

πεποιημένους

άπόφασιν·

εἰρήνη γάρ

μετὰ μὲν τοῦ δικαίου

καὶ πρέποντος

κάλλιστόν έστι κτῆμα

καὶ λυσιτελέστατον,

μετὰ δὲ κακίας

ἢ δειλίας έπονειδίστου

πάντων αἰσχιστον καὶ βλαβερώτατον.

δόξας § 267, § 325.2; *verbum sentiendi* otvara mjesto dopuni u infinitivu; subjekt participa δόξας i πεποιημένος jest Pindar

εἰρηκέναι § 272, § 327.7

μετ' οὐ πολὺ = οὐ πολὺ μετὰ u vremenskome značenju

εὐρέθη § 296, § 324.7; glagol nepotpuna značenja ima imensku riječ (ovdje pridjev) kao dopunu

πεποιημένος predikatni particip uz εὐρέθη; § 272

μετὰ μὲν... μετὰ δὲ... koordinacija rečeničnih članova parom čestica

τοῦ δικαίου καὶ πρέποντος poimeničeni pridjevi, § 373

κάλλιστόν ἐστι κτήμα καὶ λυσιτελέστατον § 315; imenski predikat, Smyth 910

αἰσχιστον καὶ βλαβερώτατον sc. ἐστι; imenski dijelovi imenskoga predikata, Smyth 910